

Nii kaua kui ma kodust välja saan, nii kaua ma laulmas käin

See ilus lause kuulub **Helve Maarile**, kelle mälestuseks toimus 23.

märtsil Hellamaa Perekeskuses kokkusaamine. Helve tuli Hiiumaale ajutiselt tööle Suuremõisa koorejaama, et anda siin puhkust. Saatus oli aga teisiti otsustanud, ta leidis siin endale abikaasa ja rajas kodu Salinõmme külla. 1966. aastal valiti ta Pühalepa külanõukogu esimeheks. Helve oli aktiivne inimene, eriti meeldis talle osaleda laulukoorides. Tema üks ütlus: „Ega minu lehmad kella ei tunne!”

Helvele laulsid tema mälestuseks korraldatud üritusel Lustiliste laulukoor mitu kaunist laulu, Helve ise käis üheksa aastat Lustiliste kooris laulmas. Kooriliikmed meenutasid teda igati positiivse ja nalja armastava inimesena, kes vaatamata tervisele ikka nalja tegi. Mõnus suuvärk ja positiivne ellusuhtumine oligi see, mida meenutati.

Hellamaa Perekeskus kuulutas Helve

Maari mälestuseks välja naljalugude võistluse, nüüd anti osalenutele kätte auhinnad. Tunnustatud said: Johannes Maar, Eha Kivi, Elvi Tabor ja Viivi Viina.

Ümber hubase perekeskuse laua oli kogunenud rohkesti rahvast meenutama ühte Pühalepa valla värvikat ja armast inimest Helve Maari.

Pühalepa koolielust

* Veebruari lõpp, märtsi algus oli Pühalepa koolides haigeterohke (enam puudujaid Palade koolis 23.02 — koolis 80-st vaid 30 õpilast; Suuremõisas oli 02.03 koolis 34 õpilast).

Haigestumiste tõttu jäi Paladel ära ühine kontsert ja vabariigi aastapäeva aktus.

* Palju rõõmu on lastele pakkunud Paluküla kelgumägi, kus vastlaliugu käisid laskmas Kärkla, Palade, Suuremõisa ja Emmaste kooli õpilased.

* Hästi õnnestus Suuremõisa/Palade ühine noorteõhtu Paladel, kus osales ka Kärkla noori. Tehti playboxi, esinesid Urvepoised, tantsiti ise ja jälgiti Palade tantsutüdrukute etteastet, kes esinesid väga edukalt maakondlikul koolitantsu festivalil ja pääsesid edasi vabariiklikule võistlusele.

Järgmine noorteõhtu korraldatakse Suuremõisas.

* Sügisel toimus Palade ja Suuremõisa 1.–5. klasside ühine teatrikülastus,

vaadati muusikali „Pipi Pikksukk”, Suuremõisa vanem kooliaste käis vaatamas muusikali „Fame” ja nüüd oli teatriskäik kavas Palade I–II kooliastmel — 6. märtsil jälgiti etendust „Pipinukipuh”.

Tallinnas käisid ka vanemad õpilased, et külastada Riigikogu, Stenbocki maja, Toomkirikut, Bastioni kindluse maa-aluseid käike ja raekoda.

* Suuremõisa noorterühm Mõisakad ja naisrühm MõisaProud käisid märtsi

keskel kontsertreisil Lätis, eelmisel aastal esineti edukalt Rootsis.

* Peatselt rajatav Selver on Pühalepa koolide õpilasi oma tulekuga erilisel rõõmustanud; nimelt planeerime järgmise õppeaasta sügisel keeleõppenädalat Inglismaal rahvusvahelises Kenti keeltekoolis ja Selver on otsustanud meie õpilasi tõhusalt toetada. Suur tänu Selverile ja teistele abilistele!

Pühalepa vallavolikogu istung 27. märtsil 2007

Istungit juhatas volikogu esimees Õie Laksberg. Istungist võttis osa 8 volikogu liiget. Istungist võtsid osa vallavanem Ants Orav, abivallavanem Eve Kustala, vallasekretär Riina Lilleõis.

1. Pühalepa Vallavalitsuse hallatavate asutuste töötajate maksimaalse koosseisuliste kohtade arvu kinnitamine

Otsustati: Kinnitada Pühalepa Vallavalitsuse hallatavate asutuste valla eelarve omavahenditest finantseeritava töötasuga töötajate maksimaalne koosseisuliste kohtade arv. Otsusega saab tutvuda valla kodulehel: www.pyhalepa.hiiumaa.ee → dokumendid → vallavolikogu otsused.

2. Pühalepa Vallavolikogu 15.03.2005 määruse nr 76 „Pa-

lade Põhikooli ja Suuremõisa Põhikooli pedagoogide töötasustamise aluste ja palgamäärade kinnitamine” muutmine

Otsustati: Muuta Pühalepa Vallavolikogu 15. märtsi 2005 määruse nr 76 „Palade Põhikooli ja Suuremõisa Põhikooli pedagoogide töötasustamise aluste ja palgamäärade kinnitamine” punkti 3 sõnastust ja kehtestada tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2007 pedagoogide palgamäärad alljärgnevalt:

- 1) noorempedagoog 7800 krooni
- 2) pedagoog 8260 krooni
- 3) vanempedagoog 9440 krooni
- 4) pedagoog-metoodik 11400 krooni

3. Munitsipaalmaa tasuta kasutusse andmine

Otsustati: anda otsustuskorras tasuta kasutusse mittetulundus-

ühingule Külaselts Hellatempa (reg nr 80225829, aadress Hellamaa küla, Pühalepa vald, Hiiumaa) 5,32 ha KIIGE kinnistust (registriosa nr 1011133, katastritunnus 63901:003:0211, pindala 8,41 ha, sihtotstarve sotsiaalmaa ja ärimaa, asukoht Hellamaa küla, Pühalepa vald, Hiiumaa) tähtajaga 10 (kümme) aastat vastavalt sõlmitavale lihtkirjalikule lepingule.

4. REHEMÄE kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Otsustati: kehtestada Pühalepa vallas Linnumäe külas asuva REHEMÄE kinnistu detailplaneering (Dagopen OÜ Projektbüroo töö nr 07-08), millega muutub kehtetuks Pühalepa Vallavolikogu 24.10.2006 otsusega nr 110 kehtestatud Rehemäe kinnistu detailplaneering (Dagopen OÜ

Projektbüroo töö nr 06-100).

5. VÄIKE-LAASI ja KADAKAORU kinnistute detailplaneeringu kehtestamine

Otsustati: kehtestada Pühalepa vallas Värssu külas asuva VÄIKE-LAASI ja KADAKAORU kinnistute detailplaneering (Dagopen OÜ Projektbüroo töö nr 06-149).

6. Katastriüksuse sihtotstarbe määramine (Mardi, Pihla, Jürna, Kuta)

Otsustati: - Määrata Pühalepa vallas Palukülas Mardi kinnistu 3. maatüki (üldpind 5,61 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) jagamise tulemusel tekkinud MARDI katastriüksuse (üldpind 4,71 ha) sihtotstarbeks maatulundusmaa ja RÄSTIKU katastriüksuse (üld-

pind 8993 m²) sihtotstarbeks elamumaa.

- Määrata Pühalepa vallas Hiissaare külas PIHLA katastriüksuse (katastritunnus 63901:001:1000, üldpind 1,4 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) sihtotstarbeks elamumaa.

- Määrata Pühalepa vallas Palukülas JÜRNA 4. maatüki (katastritunnus 63901:001:0062, üldpind 1,40 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) sihtotstarbeks elamumaa.

- Määrata Pühalepa vallas Valipe külas KUTA katastriüksuse (katastritunnus 63902:001:0080, üldpind 2,00 ha, sihtotstarve elamumaa) sihtotstarbeks ärimaa 30%, elamumaa 70%.

Info vallavalitsuse istungitest

12. märts 2007

1. Seoses teekatte kandevõime nõrgenemisega otsustati sulgeda ajutiselt kõik Pühalepa valla kohalikud maanteed üle 3,5-tonnise teljekoormusega raskeveokitele liiklemiseks 13. märtsist kuni 2. aprillini 2007.
2. Anti nõusolek Ala külas Mihkli kinnistu jagamiseks kolmeks eraldi reaalosaks.
3. Anti nõusolek Vilivalla külas Malve-Põllu kinnistu jagamiseks kaheks eraldi reaalosaks.
4. Anti nõusolek Soonlepa külas Tooma kinnistu jagamiseks kolmeks eraldi reaalosaks.
5. Võeti vastu korraldus vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse andmiseks Tubala külas, maatükk nr 563 nimetusega Kristeni, üldpind 3,80 ha.
6. Võeti vastu korraldus vaba põllumajandusmaa kasutusval-

- dusse andmiseks Tubala külas, maatükk nr 626 nimetusega Uuelmaa, üldpind 15,56 ha.
7. Anti nõusolek maa riigiomandisse jätmiseks riigi maare-servina kokku 70,23 ha (5 maatüksust).
8. Vabastati osaliselt maamak-sust kaks isikut.
9. Võeti vastu Kuri küla Pisitähva ja Sauna kinnistute detailplaneeringud ja kuulutati väl-ja detailplaneeringu avalik välja-panek 26. märtsist kuni 9. aprillini 2007 Pühalepa vallamajas.
10. Võeti vastu Tubala küla Priidu kinnistu detailplaneering ja kuulutati välja detailplaneeringu avalik väljapanek 26. märtsist kuni 9. aprillini 2007 Pühalepa vallamajas.
11. Otsustati mitte algatada Kukka külas Sõeru ja Liiva kinnistute maa-ala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hin-

- damist.
12. Algatati Hausma-Linnumäe puhkeala detailplaneeringu koostamine.
13. Algatati Kuri külas Kadaka kinnistu detailplaneeringu koostamine ja jäeti algatamata nime-tatud detailplaneeringu keskkon-namõju strateegiline hindamine.
14. Nõustuti metsamaterjali ladustamisega Suuremõisa-Kassariso teekatte servast 1 meetri kaugusele ajavahemikus 12. märts kuni 31. märts 2007.
15. Anti välja projekteerimistin-gimused perekesus-sotsiaalmaja projekteerimiseks asukohaga Pe-rekeskuse kü, Hellamaa küla.
16. Anti välja projekteerimistin-gimused Uus Kastani kü elektri-võrguga liitumise projekteerimi-seks asukohaga Uus-Kastani kü, Tubala küla.
17. Otsustati maksta toetust kolmele isikule summas 6599

- krooni.
18. Otsustati küsida hinnapak-kumised Pühalepa valla hoone-tesse automaatse tulekahjusigna-lisatsiooni paigaldamiseks.

21. märts 2007

1. Otsustati mitte algatada Salinõmme-Sarve-Heltermaa-Hagaste piirkonna üldplaneerin-gu Heltermaa-Sarve-Salinõmme piirkonna osatüüpplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hin-damist.
2. Anti välja ehitusluba Suure-mõisa Tehnikumi õppehoone juurdeehituse ehitamiseks asu-kohaga Suuremõisa Põllumajan-dustehnikumi kü, Suuremõisa küla.
3. Anti välja kirjalik nõusolek Kalle Talvile väikeehitise püsti-tamiseks asukohaga Võpsiku kü, Sarve küla.

4. Otsustati algatada keskkon-namõjude hindamine, mis tule-neb soovist olemasolev lamba-laut rekonstrueerida lambalau-daks koos väiketapamaja rajami-sega Hella kinnistule, asukohaga Hellamaa küla.

5. Anti nõusolek Sihtasutusele Õpilasmalev projektlagri läbi-viimiseks Tubala külas turismita-lus Katrimajutus.

6. Otsustati maksta välja märt-sikuus toimetulekutoetust summa 45 136 krooni.
7. Otsustati maksta toetust kolmele isikule summas 7242 krooni.

8. Eraldati 1000 krooni Eesti Orienteerumislüüdi projekti „Liigu kaardiga” osaliste kulu-tuste katteks.

Suuremad ettevõtmised vallas

- Kevadised vallateede hooldustööd: teede hõõveldamine ja võsa raie.
- Energiasäästu programmist sai Palade põhi-kool 250 000.- vana hoone keskküttesüsteemi korrastamiseks. Keskkütte remonditööd toi-muvad suvel.

- KIK rahastas valla taotluse Vilivalla endise väetisekuuri likvideerimiseks ja väetise jääki-de utiliseerimiseks summas 170 000.-
- KIK toetas ka Hellamaa ranna tee remonti, raadamistööd, kiikede ehitust jne.

- Muinsuskaitseamet rahastas Suuremõisa pargis 28 ohtliku puu langetamist ja realisee-rimist.
- Valmis Paluküla-Kärdla tervisespordiraja eel-eskiisprojekt.

Metsamajandustoetuse taotlusi võetakse vastu 25. aprillini

PRIA pikendas RAK 2004–2006 meet-me 3.7 „Metsamajandus” vastuvõtutäht-aega kuni 25. aprillini. Toetuse eesmär-giks on aidata kaasa metsade säilitamisele ja arendamisele ning töökohtade säilitami-sele maapiirkondades.

Metsamajanduse toetust saavad taotleda nii eraisikud kui ka metsaühistud. Eraisikud saavad toetust taotleda kahjustatud metsa taastamiseks ja noorendiku hool-damiseks, metsaühistud lisaks eelpool ni-metatud tegevustele veel ka metsahool-dustehnika ja taimekaitsevahendite soeta-miseks, ühistu tegevuse toetamiseks ja arendustegevuseks.

Kahjustatud metsa taastamiseks antakse toetust 11 700 krooni hektari kohta, noo-rendiku hooldamiseks kuni 2400 krooni hektari kohta. Metsahooldustehnika ja taimekaitsevahendite soetamiseks antakse toetust kuni 50% abikõlblike kulude mak-sumusest.

Metsaühistu tegevuse toetamise puhul antakse toetust kuni 75% abikõlblike ku-lude maksumusest, kuid mitte rohkem kui 100 000 krooni ühe metsaühistu kohta, arendustoetuse puhul kuni 50 % abikõlbli-ke kulude maksumusest, kuid mitte roh-kem kui 1 500 000 krooni ühe metsaühistu kohta.

Maaelu investeeringutoetuste büroo peaspetsialist Kristel Meesaku sõnul on tänavuses taotlusvoorus eelarvesse planeeritud kokku ligi 15 miljonit krooni. Mõõ-dunud aastal määras PRIA kahes taotlus-voorus 255 taotlejale kokku 10,6 miljonit krooni toetust.

Koos taotluse esitamisega tuleb taotle-jal, kes soovib toetust kahjustatud metsa taastamiseks või noorendiku hooldami-seks, PRIA-le esitada ka maakondlikus keskkonnateenistuses kooskõlastatud pro-jekt selle tegevuse teostamiseks. „Projekti kooskõlastamine keskkonnateenistuses võib aega võtta, nii et sellega tuleks juba

varem arvestada,” tuletas Meesak taotleja-tele meelde.

Metsamajanduse toetuse näol on tege-mist Riikliku Arengukava 2004–2006 meetmega. Kuna eelmise aasta taotlusvoo-rudes taotleti toetust vähem, kui eelarves-se planeeritud oli, saab seda toetust taotle-da ka veel tänavu.

Toetustaotlused tuleb esitada PRIA piir-kondlikesse büroodesse. Täiendavat infot metsamajanduse toetuse kohta saab PRIA keskusest Tartus, piirkondlikest büroodest ning koduleheküljelt Internetis www.pria.ee.

Maari Helve meenutusi

Möödunud kevadel tegime intervjuu Helve Maariga, millest osa sai avaldatud Pühalepa Teataja 2006.a aprillinumbris. Allpool toome sellest katkeid, mis tookord lehte ei mahtunud.

1960. aasta 1. juunist tulin ma siia Suuremõisa koorejaama tööle kellelegi puhkust andma. Aga ma pean ütlema, et ma tunnen siin Hiiumaal väga hästi ennast. Ja nüüd nii nagu proua Laksberg ükspäev ütles, et kui ainult ei küüditata siit kuhugi välja, või ei saadeta, aga siia maani ei ole saadetud – jo see üks vananime siia ka ära mahub!

Kui ma Pühalepa külanõukogu esimehena tööle läksin (1966), oli mu palk 45 rubla. Aga selle eest sai mantli selga peaaegu. Siis oli külanõukogul võrr, sellega käisin tööl mõned korrad.

Vanal vallamajal olid trellitatud aknad ka olemas. Omal ajal, kui ta ehitati, oli ka vahest vaja niisuguseid seal hoida, kellele oli tarvis seda kummikantsikut anda, eks ole, nii et vallamaja oli ehitatud iga olukorra jaoks.

Sain ajalehes üsna mitu naha-täit selle eest pähe, et põlenud vallamaja varemed (põles 19. novembril 1967) seisavad seal ja midagi ette ei võta. Ja siis oli Reikamal inimesi, kes rääkisid, et selle saaks ju korda teha, aga näed Maari Helve ei lasnud seda remonti teha. Aga ma katsusin selgeks teha, et Maari Helvel ei ole selleks raha, ta peab käsi pikal rajoonist raha küsima.

Dokumendid olid alalise säilitusajaga meie majas, palgalehed ja niisugused asjad ja kui mina ära tulin töölt — suitsulõhn oli neil veel siis juures.

...

Mina tegin ettepaneku uus vallamaja Hellamaale ehitada ja meie 5-liikmeline täitevkomitee (nagu praegu on vallavalitsus) kinnitas ka selle, ja 25 saadikut, nii nagu praegu on volikogu, istungjärgul arutasid seda ja kõik olid selle asukohaga nõus. Kuna ehitati samal ajal ka lasteaeda, siis läks see kaks ehitust enam-vähem koos.

...

Siis ma ei osanud seda välja valida, kas panna majale kivi-või laudvooder ümber — see pidi saama ju eelarves paika pandud. Küsisin siis Ideoni käest.

...

Kui mul omal hiidlase viisi uidust puudus oli, sain alati Ideonilt küsida, Endel Ideon oli siis kolhoosi esimees, kontor oli Hellamaal üle tee.

...

Need kuused, mis seal vallamaja vastas praegu on, istutati sinna siisaegu, siis paistis kolhoosi kontor ära, oli näha, kui Ideon oma kontorinurgast tulema hakkab.

...

Siis oli jalgteerada seal, selle plaadid olid kõik arvele võetud. Tagantjärgi ajab see naerma... Asfaltplats oli herm kui kallis — maksis 1600 rubla, see oli väga suur raha. Ei julge käiagid seal peal, ammu veel autoga sõita!

...

Kui palju oli siis meil vallamajas käsitöönäitusi! Uus vallamaja oli sageli otsast lõpuni käsitöönäitust täis, maja oli küll poole väiksem kui ta praegu on. Väga uhkeid käsitöid oli, naised vahel tülitsesidki selle pärast, et kõigi asjad ei mahtunud sinna ära!

...

Siis oli sihuke nõme kord, et kui inimene elas Hiiumaal 3 päeva, pidi ennast sisse registreeri-

ma, sellepärast inimesed olid nii kimbatuse sees. Punased passid olid.

Siis bussijuhtidega saatsime kõik need passid Kärklasse passilauda, kirjutasime valmis ja pakkisime passid sisse ja iga üle kahe päeva läks nii mõnikümend passi teele. Bussijuhid olid Hiiumaal äretult toredad, ma pean kogu aeg neid kiitma.

...

Siis oli igavene uhke ju see paganama talongide aeg. Ma tegin mitteametliku sihukese suure raamatukese, kuhu ma kirjutasin välja kõik perekonnaliikmed, kellele talongid oli vaja jagada, ma ei suuda ju seda kõike meeles pidada. Üks perekonnanimi ja siis selle järel kõik pereliikmed. Talongid ma tõin siia poodi, ümbriki sisse panin kõigile valmis, andsin müüjate kätte ja poemüüjad siis jagasid need laiali allkirja vastu.

See oli vene aja lõpp, kus meil siin riigid olid tühjad ja olid kohvisabad ja viinasabad. Kaks korda seisin minagi viinasabas Hellamaal, et teen oma mehele ka headmeelt, aga ole lahke — minu ees lõppes viin otsa! Ja siis ükskord — siis ma vist olin juba kodus — viinakoores tuli Suuremõisa sisse, seda ma mäletan. Ja siis oli see asi teada, et viin pidi hommikul Suuremõisa poodi müüki tulema, aga lähen hommikul sinna — viin juba otsas, oli öö jooksul maha müüdnud! ... Nii et juhtus ka sihukesi asju. Olen eluilmas pohmelli põdenud, ja Jumal hoidku selle eest, kui ma enda raha eest peaksin niisugust töö ostma, oi-oi-oi!

...

Aga selle Nõukogude lipuga oli minul üks omamoodi läbielamine. Olid ühed valimised, pealesuvised, aga esmased valimised selles majas, kui seda

jaoskonnakomisjoni ruumideks kasutati. Tulin järgmisel hommikul tööle ilma pahaaimamata ega märganud midagi erilist.

Vähe aja pärast tuleb Voole Pille isa, ta oli posti peal, ja küsib, kas sa seda lippu vaatad. Mina ütlesin, et muidugi vaatasin. Siis tuli veel kord ja veel kolmandagi korra ja siis juba kohe kurjaga, et tule mu seltsis ja kas sa seda lippu ikka tõesti vaatasid? Aga ilmselt ma siis ikkagi ei vaadanud ja lähen sinna ja mis ma siis näen — lipule on pats otsa tehtud! Ma nägin küll, et piirivalve auto, mis käis igal hommikul Heltermaal, jättis vallamaja kohal niimoodi vaikseks, aga keegi küsima ka tulnud.

No ja mis siis toimus? Ma olen mitu korda mõelnud, et küsiks järgi nende naiste käest, kes siis valimiskomisjonis olid, et kes selle patsi sinna punus? Sest keegi pole seda lõhki käristanud. Seal käisid need kohaliku raadioside traadid, ja tuul peksis selle kindlasti ribalateks.

Nemad muidugi lõpetasid valimised pidulikult ära ja mõtlesid, et Helve tuleb siit alt hommikul läbi ja vahetab lipu ära. Aga Helve ei pannud tähele. Me olime harjunud sellega, et ta kogu aeg ripub, ei pööranud talle tähelepanugi. Eriti kui ilm vaikne oli, siis ta rippus siin niimoodi vaikselt alla.

Siis hakkas üks jama peale. Varsti helistati piirivalvest, et mis teil seal toimub? Ja mis siis ikka toimub! Siis ma mõtlesin, et mis ma nüüd teen? Kõigepealt võtsin selle lipu siis maha ja viskasin ahju! Suur ahi oli seal. Pärast hakkasin mõtlema, et täitsa loll ikka — ma oleks võinud selle ju sinna ahju jätta! Siis aga helistasin Ideonile, küsisin, mis teha. Ideon tuleb jooksuga. Harutame selle lipu siis sealt ahjust

välja. Vat ei tea, kes seda nüüd veel näinud on?

Ideonil siis Pets oli partorgiks, Ideon ütles, et selle sitase töö me anname Petsile teha. Pets tuli hästi väarikal sammul ja pakkis lipu ilusasti valge paberi sisse ja viis selle oma juurde raudkasti. Aga mis sellest edasi sai, mina enam ei tea. Meie panime muidugi uue lipu vardasse.

...

Külanõukogu tegeles ka kindlustusega — käisime lambaraipeid lugemas mööda laidusid. Külanõukogu tegi sel ajal neid loomahukuaktisid. Laip tuli ikka üle lugeda, sa ju ei tea, kas naabrimees sõi äkki ära selle lamba? Makse kogusime samuti.

...

Esimene titenimi, mille ma panin, on mulle meelde jäänud — see oli veel vanas vallamajas. Üks õnnelik isa tuli minu juurde ja ütles, et ma tulin oma raadiole nime panema! Et ma lähen parandan niikaua mootorratast õues. Ühesõnaga, isa suurest rõõmusest ei teadnud, kuidas asjasse suhtuda, eks ole!

...

Siis sai neid pidulikke nimepanemisi tehtud. Kõige toredam oli see, et meil ei olnud ju endal nii palju raha, et oleks vaiba põrandale ostnud! Kui keegi tahtis pidulikult nime panna, käisime lasteaia- ja laenamas iga kord kui keegi tahtis pidulikkude nime panna! Korjasime mitu nimesaajat kokku ja siis lasteaialapsed käisid lugemas ja laulmas ja Helle Nittim mängis klaverit.

Kui mu tütre vanemale poisile nimi pandi, siis oli Suuremõisa lossis üleval saalis pikk rivi tit-tesi, aga noorem poiss — sel jäi see pidulik nimepanek ära. Kirjutasime selle akti valmis küll, aga sellist nimepanekut seal Suuremõisa lossis enam ei olnud.

Pühalepa kiriku orel

Pühalepa kiriku oreli ajalugu on tänaseni põhjalikumalt uurimata. Kindlalt ei ole teada isegi tema ehitaja, sest käibel on kolm versiooni. Tallinna oma, Hiiumaa oma ja orelihooldaja Toomas Mäevälja oma. Hiiumaa versiooni järgi on oreli ehitanud Johannes Tobias. Selle versiooni vastu räägib aga see, et kõnealune instrument on nii vana, et Johannes Tobias ei saanud seda ehitada, ta sündis alles 1847. aastal ja ehitas oreleid 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses. Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis on säilinud mõningaid tema dispositsioone, mensuure ja paar aastakäiku köidetud orelimeistrite ajakirja 1880. aastast, seega ei ole kahtlust, et ta oli orelehitaja.

Tallinna versioon Pühalepa kiriku oreli ehitaja kohta pärineb Hillar Saha koostatud „Eesti muusikaajaloo lugemikust“, kus koostaja on vanu ajalehti sirvides leidnud ühe kuulutuse 1840. aastast, millega orelimeister Carl Tanton kuulutab ennast oreli- ja positiivide ehitajana, mainides eelneva suurema tööna Pühalepa kiriku 9 registriga oreli. See versioon, et oreli ehitas Tanton, tundub olevat tõsem, sest oreli ülevaatamisel jäid orelihooldajale Toomas Mäeväljale silma mitmed Tantonile omased lahendused. Näiteks ventiilide ehitus ja jooksuladade

konstruktsioon.

Tantoni stiil kujunes välja peale 1842. aastat koostöös tuntud Saksamaa orelehitaja Eberhard Friedrich Walckeriga ja jäi sarnasena püsima kõigis tema edaspidistes oreletes. Praegu asub Tanton teadaolevalt vanim säilinud töö Lihulas (1846) ja hilisem Kullamaal (1854).

Carl Tanton oli pärit Haapsalust, kus ta sündis 1801. aastal. Seda, kus ta oreli ehitamise kunsti õppis, ei teata, tema tööd on aga väga kõrgel tasemel nii käsitöö kui kõlakvaliteedi poolest. Tanton tegutses põhiliselt Läänemaal oma kodu Käända mõisa ümbruskonnas.

Kolmanda versioonina pakub orelihooldaja Toomas Mäeväli välja võimaluse, et orel on toodud laevaga välismaalt juba kasutatud instrumendina ja selle monteeris siis Pühalepas kokku Tanton või Tobias.

Kui 1952. aastal kirikusse ladu hakati rajama, siis lõhuti vana hinnaline pill ära. Viled kisti oma kohtadelt lahti ja varastati ära. Täna on säilinud mõned viled, katkine lõõts ja suuremad detailid. Oreli restaureerimiseks vajaminev rahasumma on 979 400 krooni.

Pühalepa valla keskosa üldplaneeringu ning strateegilise keskkonnamõju hindamise algatamine

Pühalepa Vallavolikogu 21. märtsi 2006 otsusega nr 60 algutati Pühalepa valla keskosa üldplaneering ning selle osa strateegilise keskkonnamõju hindamine.

Üldplaneeringu eesmärk on: maa-ala ruumilise arengu põhimõtete kujundamine, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude hindamine, looduskeskkonnale avaldatavate mõjude hindamine, maa-

ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramine, detailplaneeringu koostamise kohustusega alade määramine, tootmisalade määramine, maavara varude levikuala määramine, miljööväärtusega hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, maastike ja looduskoosluste määramine ning neile kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine, olulise ruumilise mõjuga objek-

ti (loomsete jäätmete matmispaiga) asukoha määramine, põhiliste teede asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine, põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asukoha määramine, puhke- ja virgestusalade, laurikohtade, ujumiskohtade, telkimisplatside, lõkkekohtade, jalgrattateede, matkaradade määramine, ranna ja kalda ulatuse ning ehitus-

keeluvööndi määramine, ranna- ja kaldaalade kaitse ja kasutamise tingimuste määramine.

Üldplaneeringu ja selle elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamise korraldaja on Pühalepa Vallavalitsus, keskkonnamõjude hindamist viib läbi keskkonnaekspert FIE Andres Tõnisson.

Kodud kolast puhtaks!

Nii nagu mitmel eelnenud aastal, nii ka sel kevadel korraldab OÜ Hiiu Autotrans koostöös Pühalepa vallavalitsusega **kogumisringi**, mille raames on elanikkonnal võimalik tavapärasest mugavamalt vabaneda oma kodus olevatest vanadest elektroonikaromudest ja ka ohtlikest jäätmetest. Vallavalitsusega on kokku lepitud, et sel aastal saab see toimuma **laupäeval, 12. mail**.

Tasuta saab ära anda vana kodutehnikat: raadioid, tele-

reid, arvuteid, monitore, pesumasinaid, külmikuid, pliite, tolmuimejaid jne. Võtame vastu ka ohtlikud jäätmed, nagu akud, patareid, vanad värvid, ravimid, päevavalguslambid jms, mida ei tohi panna olmeprügi hulka. Et teaksime teie juurde koju eelnimetatud jäätmete järgi tulla, palume **eelnevalt registreerida** telefonidel **46 31737, 5203795** või e-maili teel info@hiiauto.ee.

Endiselt sõlmime jäätmeveolepinguid, müüme ja tühendamise soodsa hinnaga prügikonteinereid, meilt saab tellida fekaaliautot. Rohkem infot leiate kodulehelt www.hiiauto.ee.

Meie kontor asub Kärddlas, Rookopli 17.

Heale koostööle lootes,
OÜ Hiiu Autotrans

Teated

Soera suve-üritused

20. mai
Suvised hooaja avauhtus

12. juuni
Muinasjutulaager
LILLELINE
LAPSEPÕLV

16. juuni
Suvekeskpaigapäev – suve sünnipäev

15. juuli
Norra tantsurühma kontsert

21. juuli
Soera simman

9.–12. august
Hiiumaa I puhkpillipäevad

20. august
Talutöödepäev

VALLA SUUREMAD ÜRITUSED 2007. aastal

MAI

11. mai **Kevadkontsert** Suuremõisa Põhikooli võimlas
18. mai **Kevadkontsert** Palade Põhikooli saalis

JUUNI

23. juuni **Jaanituli** Hellamaa rannas

AUGUST

4. august **Palade tänava-korvpall**
4.–5. august **Lossipäevad** (augusti esimene nädalavaheetus)
31. august **Noorte Suvelõpu pidu** (augusti viimane reede)

NOVEMBER

30. november **Taidluspidu**

Hellamaa Perekeskuse teated

18.04.2007 kell 13 ootab Helgi Põllo kaasamõtlejaid Hellamaa Perekeskuse **vestlusringi** teemal „Kultuuripärandi säilitamise võimalustest”.

20.04.2007 kell 18.00 korraldab MTÜ Koostöökogu Hellamaa Perekeskuses **INFOPÄEVA-TÖÖTOA**, kus arutatakse külaelu arengu probleeme. Oodatud on ettevõtjad, külaelanikud, külaelanikud ja kõik huvilised.

Külaselts Hellatempa teatab:

Hellamaa ranna koristustalgud toimuvad 21. aprillil 2007.a. kell 10.00. Võta kaasa võimalusel saag ja kirves. Info telefonil 5121580.

Külaseltsi üldkoosolekud toimuvad iga kuu neljandal neljapäeval algusega kell 18.00 Hellamaa Raamatukogus.

Pühalepa Vallavalitsus ja vallavolikogu õnnitlevad aprillikuu juubilarid ja eakaid sünnipäevalisi:

URMAS VOOLAIN
KALLE LAID
ÕNNE KAEVATS
ELVE SINIJÄRV
ASER PILPAK
JUTA SIKKEL
TAAVI STOMMA
VELLO REOSE
LINDA ALA
HELGA LAUPA
LEIDA HANIKAT
HILJA SALIN
LEO VEIDEMAN
AMILDE SALIN

Palju õnne!

Meie hulgast lahkunud

Helmuth-Benjam Esko 8. märtsil
Linda Tubala 12. märtsil

Avaldame kaastunnet omastele

Toimetulekutoetuse avalduste vastuvõtmine toimub 18. aprillil Suuremõisas kell 9.00 kuni 12.00 ja Palade Spordihoones 13.00 kuni 16.00.

Töötute õppepäev toimub 19. aprillil. Info telefonil 463 6844.

Tähelepanu, Pühalepa valla külad, külaelanikud, MTÜ-d!

Algamas on toetuste taotlemine külaelanike omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks

Pühalepa valla külaelanike omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks toetuse taotlemiseks kord:

1. Raha võib taotleda küla arengu- ja heakorra tegemiseks (kraaviääred, teed, teeääred, võsaraie) ning spordi- ja puhkerajade rajamiseks ja korrashoiuks, külaseltside ja ettevõtjate koolitamiseks.

2. Taotluste esitamise õigus on külaelanikel, külaseltsidel, MTÜ-del, küla aktiivsel esindajal (kui puudub külaelanik).
3. Raha taotlemise aluseks on küla poolt koostatud projekt, kus on ära näidatud tegevused ja eelarve.

Märkuseks: Projekti teostamisel eeldatakse ka küla oma panust (näiteks talgud jne) projekti

maksumusse, s.t projekti ei rahastata 100%-liselt.

4. Raha võib taotleda küla poolt esitatud projekti omaosaluse katmiseks.
5. Taotlused esitatakse vallavalitsusele **1. maiks, 1. juuliks ja 1. oktoobriks**.
6. Taotlused vaadatakse läbi kahe nädala jooksul. Taotlused vaatab läbi vallavalitsus koos valla-

volikogu maamajanduskomisjoniga.

7. Otsusest teatatakse taotlejatele kirjalikult ja rahuldatud taotlused avalikustatakse Pühalepa valla veebilehel ning Pühalepa Teatajas.

8. Raha taotleja vastutab projektiga rajatud objekti toimimise eest 5 aastat.

Projektitoetuse taotluse vormi on võimalik saada valla veebilehelt:

www.pyhalepa.hiiumaa.ee valides menüüst: **Blanketid** → **Külaelanike omaalgatuslike heakorraprojektide toetuse taotlus** või vallamajast.

Abi projektide kirjutamisel saab vallamajast telefonil 463 6841.

Pühalepa valla leht * Väljaandja: Pühalepa vallavalitsus (tel.: 463 6842) * Kaastöid ootame meiliaadressil: antti20@hotmail.ee * Kuulutuste, teadete lisamine lehte: tel. 463 6840